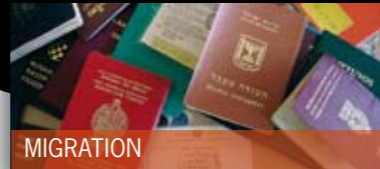

Gemensamt ansvar för global utveckling

EKONOMISK TILLVÄXT

MIGRATION

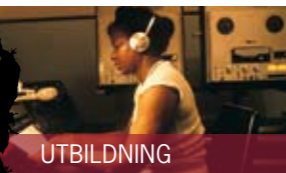
INTERNATIONELL HANDEL

JÄMSTÄLLDHET

MILJÖMÄSSIG HÅLLBARHET

UTBILDNING

DEMOKRATI

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

STABILA FINANSIELLA SYSTEM

SÄKERHET

HÄLSA

Vad påverkar global utveckling? Utveckling drivs ytterst av människors egen vilja och förmåga. Men människors möjlighet att förändra sin livssituation påverkas av många olika faktorer. Huvudansvaret för att bekämpa fattigdom och utveckla samhällen vilar på enskilda utvecklingsländernas regeringar. Det handlar om landets egen politik vad gäller till exempel demokrati och mänskliga rättigheter, hur ekonomin stimuleras och vilka satsningar som görs på hälsa och utbildning. Men Sverige och andra länder har också ett ansvar. Vår politik inom en rad områden som t.ex. internationell handel, säkerhet, jordbruk, klimat och miljö påverkar även fattiga länder och människors förutsättningar att utvecklas och få del av globaliseringens möjligheter.

UTVECKLINGENS DRIVKRAFTER

Ekonomisk tillväxt

Ingenstans i världen har fattigdomen kunnat minskas varaktigt utan uthållig ekonomisk tillväxt. Erfarenheter visar att förutsättningarna för detta är bäst i en marknadsekonomi med fri konkurrens. Ekonomisk tillväxt har positiva effekter på fattigdomsminskning och är också den viktigaste förklaringen till förbättrad hälsa och utbildning i fattiga länder genom ökade inkomster och därmed höjd levnadsstandard. Ekonomisk tillväxt gör att staten kan öka sina intäkter och därigenom lägga ökade resurser på skola, sjukvård, mödrhälsovård och sociala trygghetssystem. Drivkrafterna bakom en hållbar långsiktig tillväxt är många och skiljer sig åt mellan olika länder. Men en gemensam förutsättning är ett fungerande institutionellt ramverk bestående av lagar, regler som efterlevs och organisationer som skapar möjligheter för hela befolkningen att bidra till utveckling.

Handel och investeringar

Makroekonomisk stabilitet samt öppenhet för handel och utländska direktinvesteringar är särskilt viktiga faktorer inom det institutionella ramverket. Ett livskraftigt inhemskt näringsliv är centralt. Företagare och jordbrukare måste också ha möjlighet att handla med omvärlden för att kunna ta del av globaliseringens fördelar. Ett finansiellt system som är stabilt och transparent skapar förutsägbarhet och incitament för investeringar i utvecklingsländer. Det bidrar på ett betydande sätt till att fattiga länder kan integreras i världsekonomin.

Demokrati och mänskliga rättigheter

Att de mänskliga rättigheterna respekteras, skyddas och främjas är grunden för att individer ska kunna känna sig trygga i sitt eget samhälle och kunna påverka sin livssituation. Fattigdom och brist på demokrati och kränkningar av mänskliga rättigheter sammanfaller ofta. Ett demokratiskt styrelseskick ger människor möjlighet att påverka beslut och samhällsutvecklingen. Demokratin ökar också möjligheterna att lösa konflikter med fredliga medel.

Jämställdhet

Bland de allra fattigaste människorna har kvinnor och flickor generellt sett betydligt mindre makt och sämre villkor och möjligheter jämfört med män och pojkar. Ett jämställt samhälle tar till vara alla individers resurser och kompetens. Kvinnors roll och bidrag till samhällsutvecklingen är avgörande. All forskning visar att när kvinnor får utbildning, har god hälsa och tjänar egna pengar kommer inkomsterna familjen till godo. Jämställdhet är en rättighetsfråga och ett mål i sig, liksom en förutsättning för att minska fattigdomen och bidra till demokratisk utveckling.

Utbildning och hälsa

Tillgång till en god grundläggande utbildning och hälsovård är nödvändigt för att fattiga kvinnor, män och barn ska kunna leva ett anständigt liv och bidra till social och ekonomisk utveckling. I länder där fattigdomen minskat markant är utbildning ofta en nyckelfaktor. Utbildade människor bidrar till ökad produktion och ökade inkomster för sig själva och staten. Utbildning ökar också människors möjligheter och förmåga att delta i samhällslivet och utnyttja sina medborgerliga fri- och rättigheter. En fungerande hälso- och sjukvård är viktig då fattiga människor drabbas hårt av sjukdomar eftersom de ofta har sämre förutsättningar att skydda sig mot hälsohot.

Kvinnor som får egen inkomst från lön eller egen företagsamhet bidrar till både utveckling och jämställdhet

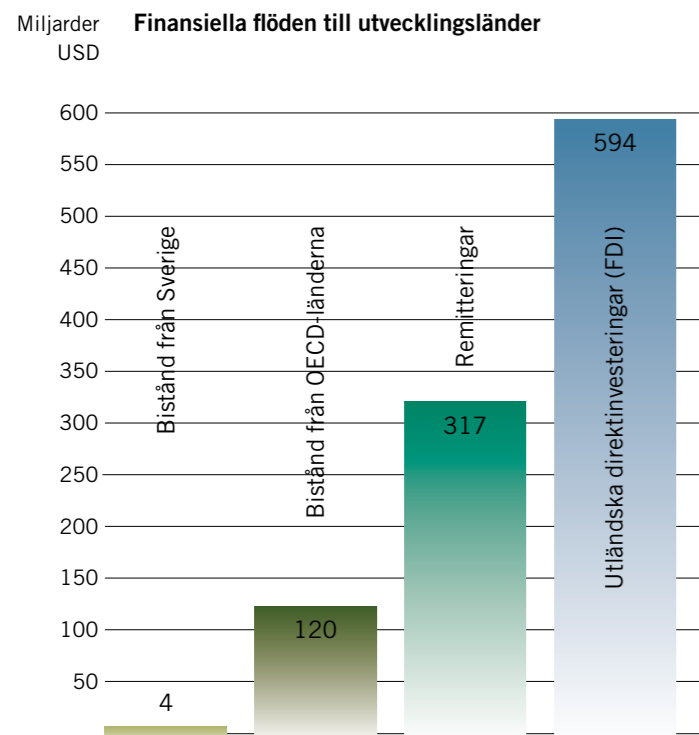

Migration

Många människor i fattiga länder försöker förbättra sina livsvillkor genom att söka sig till områden i det egna landet eller till utlandet där det finns arbetstillfällen. Migrationen har en stor potential att minska fattigdomen samtidigt som den ibland är förenad med stora risker, t.ex. farliga och osäkra arbetssituationer och svårigheter att få tillgång till hälsovård och sociala trygghetssystem. Migration från fattiga till rikare länder bidrar till att minska fattigdom genom pengar som migranter skickar till familj och släkt i utvecklingsländer varje år. Dessa s.k. remitteringar är varje år flera gånger större än det totala biståndet. Migranternas nya kunskaper, erfarenheter och värderingar kan också bidra till utvecklingen i ursprungsländerna.

Miljömässig hållbarhet

Många av de fattigaste individerna, familjerna och samhällena är direkt beroende av naturresurser och väl fungerande ekosystem för sin försörjning. Ett hållbart nyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön är en förutsättning för social och ekonomisk utveckling.

Hinder för utveckling

Avsaknaden av de drivkrafter för utveckling som beskrivs ovan är naturligtvis grundläggande hinder för utvecklingen. Hit hör avsaknaden av mänskliga rättigheter som tar sig uttryck i bl.a. förtryck. Bristen på utbildning och hälsa kan också vara avgörande för att människor inte lyckas lyfta sig ur fattigdom. Ytterligare hinder för utvecklingen kan vara konflikter, humanitära kriser, korruption och effekterna av klimatförändringar.

Konflikter

Det finns ett nära samband mellan säkerhet och utveckling. Bristande säkerhet gör det svårare för människor att få tillgång till allt från mat och sjukvård till utbildning och handel. Krig och väpnade konflikter omintetgör investeringar och ger svåra skador på livsmiljön. Kontroll över naturtillgångar, bristfälliga försörjningsmöjligheter och negativa miljöförändringar är några exempel på orsaker till väpnade konflikter.

Humanitära kriser

Kriser som orsakats av naturkatastrofer, väpnad konflikt eller katastrofliknande förhållanden såsom långvarig torka ger ofta svåra följder för en befolkning. De kan orsaka svält, flyktingströmmar eller utdragna flyktingsituationer som medför stort lidande och gör att utvecklingen avstannar i en region eller i hela landet.

Korruption

När resurser som avsätts för att bekämpa fattigdom används för fel ändamål eller förskingras drabbas människor som lever i fattigdom hårdast. Korruption har även följdverkningar bortom ekonomiska kostnader. Korruption undergräver demokratin och investeringar samt minskar allmänhetens förtroende för offentliga institutioner. Den ökar dessutom sociala konflikter och ojämlikheter mellan könen.

Miljöpåverkan och klimatförändringar

Effekterna av klimatförändringar och miljöpåverkan drabbar de fattigaste hårdast eftersom de har minst kapacitet att undvika eller anpassa sig till effekterna av föroreningar i luft och vatten, överutnyttjade och kollapsade ekosystem eller ett förändrat klimat.

Den svenska utvecklingspolitiken omfattar både en *samstämmighetspolitik* som inbegriper utvecklingshänsyn inom samtliga politikområden och ett *effektivt bistånd*. Utgångspunkten är Sveriges politik för global utveckling (PGU) som antogs av Sveriges riksdag 2003. På detta sätt kan Sverige lämna ett så effektivt bidrag som möjligt till uppfyllandet av FN:s millenniemål.

SVERIGES UTVECKLINGSPOLITIK STÅR PÅ TVÅ BEN

Övergripande mål: Att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling

Samstämmighetspolitik

Politiska beslut i Sverige och i EU har ofta konsekvenser för fattiga människor i utvecklingsländer. Därför ska beslut som fattas i Sverige också ta hänsyn till effekter för fattiga människor i utvecklingsländer. Besluten ska vara samstämmiga med PGU:s mål om en rättvis och hållbar global utveckling.

Bistånd

Det svenska biståndet har som mål att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Att bekämpa fattigdomen är i fokus för biståndet som ska vara efterfrågestyrt och komplettera utvecklingsländerns egna ansträngningar att åstadkomma utveckling.

Två perspektiv

Två grundläggande perspektiv vägleder hur Sveriges utvecklingspolitik utformas. *Fattiga människors perspektiv på utveckling* innebär att utgångspunkten för fattigdomsbekämpning och främjandet av en rättvis och hållbar global utveckling ska vara fattiga kvinnors, mäns och barns upplevda behov, förutsättningar, intressen och prioriteringar.

Rättighetsperspektivet sätter de mänskliga rättigheterna, demokrati, jämställdhet mellan kvinnor och män och barnets rättigheter i centrum. Grundläggande principer för rättighetsperspektivet är icke-diskriminering, deltagande, öppenhet och insyn liksom principen om ansvarstagande och ansvarsutkrävande. Perspektiven kompletterar och stödjer varandra och är delvis överlappande.

Sveriges politik för global utveckling

Politiken för global utveckling (PGU) beslutades av Sveriges riksdag 2003. PGU föregicks av en parlamentarisk kommitté, kallad Globkom, som hade ett brett mandat att utreda hur en svensk politik för global utveckling skulle utformas. Utredningen konstaterade att Sveriges bidrag till global utveckling och fattigdomsbekämpning inte kan begränsas till biståndet. Det övergripande målet för PGU – *att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling* – gäller därför för samtliga politikområden.

FATTIGDOM ÄR MER ÄN BRIST PÅ PENGAR. Förutom brist på inkomst och materiella resurser innebär fattigdom också brist på trygghet, valmöjligheter, makt och inflytande.

Ett effektivt utvecklingssamarbete av hög kvalitet är en förutsättning för att Sverige ska kunna bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att själva förbättra sina levnadsvillkor.

ETT EFFEKTIVT BISTÅND

Ett reformerat bistånd för ökad öppenhet

Regeringen arbetar för att anpassa biståndet till dagens verklighet. För att så effektivt som möjligt bekämpa fattigdom ska transparensen och insynen i det svenska biståndet öka vilket stärker förutsättningarna att nå resultat.

Ländernas prioriteringar är utgångspunkten

Ländernas egna prioriteringar och politik ska vara utgångspunkten för Sveriges utvecklingssamarbete. Biståndet ska vara efterfrågestyrt och komplettera utvecklingsländernas egna ansträngningar att minska fattigdomen.

Ett fokuserat och resultatutvecklat bistånd

Att få fram tydliga resultat i biståndet är viktigt. Sverige förstärker styrningen av biståndet för att tydliggöra resultat i förhållande till uppställda mål. Arbetet ligger i linje med den s.k. Parisdeklarationen om ökad effektivitet i det internationella utvecklingssamarbetet som OECD-länderna och ett stort antal utvecklingsländer antagit. Sveriges bilaterala bistånd fokuseras till 33 länder och till engagemang i ett fåtal sektorer i varje land för att vara så effektivt som möjligt.

SVERIGES BILATERALA UTVECKLINGSSAMARBETE

Långsiktigt utvecklingssamarbete i de allra fattigaste länderna

Sverige bedriver långsiktigt utvecklingssamarbete med flera länder i Afrika, Asien och Latinamerika. I Afrika söder om Sahara finns relativt sett den största fattigdomen och där är länderna längst ifrån att nå millenniemålen. De flesta av Sveriges samarbetsländer finns i Afrika.

Stöd till konfliktområden

Sverige bedriver samarbete med flera länder i konflikt-/postkonfliktsituation. Människor är särskilt utsatta i konflikttrubbade länder. Brist på demokrati, mänskliga rättigheter, fred och säkerhet gör förutsättningarna särskilt svåra för bistånd, men där är också behoven allra störst.

Reformsamarbete i Östeuropa

Sverige stödjer länder med fortsatt EU-integration och viktiga reformer i forna sovjetstater och i sydöstra Europa. Målet för detta bistånd är stärkt demokrati, rättvis och hållbar utveckling samt närmande till EU och dess värdegrunder.

Stöd genom multilaterala utvecklingsorganisationer

Ungefär hälften av det svenska biståndet kanaliseras genom multilaterala utvecklingsorganisationer så som FN, utvecklingsbanker (som t.ex. Världsbanken) och globala fonder. Som medlem i styrelser eller genom annan dialog påverkar Sverige hur organisationerna genomför sin verksamhet och utformning av deras policy. Den svenska strategin för multilateralt utvecklingssamarbete styr Sveriges agerande.

Utvecklingssamarbete genom EU

Tillsammans står medlemsstaterna i EU och EU-kommissionen för över hälften av världens bistånd. Det gör EU till världens största biståndsgivare. EU har en gemensam utvecklingspolitik som har som mål att utrota fattigdomen inom ramen för hållbar utveckling samt att bidra till FN:s millenniemål. Sverige påverkar både EU-kommissionens bistånd och det bistånd som bedrivs av EU:s medlemsstater genom politiska överenskommelser.

Tre tematiska prioriteringar

Tre tematiska frågor är särskilt prioriterade inom biståndet: demokrati och mänskliga rättigheter, jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen samt klimat och miljö. Dessa ska ses som preciseringar av vilken typ av utveckling regeringen vill se och stödja.

Sveriges bistånd i siffror

År 2009 gav Sverige **34,7 miljarder kronor** i bistånd. Det motsvarar **1,12 procent** av BNI. Endast Sverige tillsammans med fyra andra länder når upp till FN:s mål om ett bistånd på **0,7 procent** av BNI. Sveriges bistånd kanaliseras till samarbetsländerna både bilateralt och multilateralt. 2009 gick **66 procent** via bilateralt utvecklingssamarbete, medan **34 procent** gick som organisationsstöd till multilaterala organisationer som t.ex. EU, Världsbanken och FN. **29,3 procent** av det bilaterala stödet gick till Afrika söder om Sahara. **25,9 procent** gick till de minst utvecklade länderna.

Politiska beslut i Sverige eller i EU får ofta konsekvenser för fattiga människor i utvecklingsländer. Därför är kärnan i samstämmighetspolitiken att de politiska beslut som fattas i Sverige också ska ta hänsyn till effekter på fattiga länder och människor.

SAMSTÄMMIGHETSPOLITIKEN

Uppdrag till alla politikområden

Hela regeringen har ett ansvar att bidra till målet om en rättvis och hållbar global utveckling. Politiken för global utveckling ger samtliga politikområden uppdraget att formulera och genomföra politik på ett sätt som tar hänsyn till effekter för utvecklingsländer och tar tillvara alla möjligheter att bidra till målet.

Bristande samstämmighet mellan olika delar av regeringens politik riskerar att beslut inom ett område motverkar eller omintetgör regeringens ansträngningar och framsteg när det gäller global utveckling och att bekämpa fattigdomen. Bristande samstämmighet får konsekvenser för fattiga länder och människor, men även för Sveriges och EU:s trovärdighet som globala aktörer.

De sex globala utmaningarna är:

- Förtryck
- Ekonomiskt utanförskap
- Migrationsströmmar
- Klimatförändringar och miljöpåverkan
- Konflikter och sviktande situationer
- Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot

För var och en av de sex utmaningarna har tre fokusområden identifierats. Syftet med dessa är att dels mer ingående följa ett antal frågor som är centrala för att möta de globala utmaningarna, dels att stimulera samverkan och göra det möjligt att följa upp resultat av arbetet.

Sex globala utmaningar har identifierats där Sverige genom att agera samstämmigt över olika politikområdens gränser kan bidra på ett effektivt sätt till global utveckling.

Sex globala utmaningar där politikområden möts

Utgångspunkten för samstämmighetspolitiken är ett gemensamt ansvar att hantera globala utmaningar som hindrar en rättvis och hållbar utveckling. Sex globala utmaningar har identifierats där Sverige genom ett samstämmigt agerande över politikområdesgränser kan bidra på ett effektivt sätt till global utveckling.

Hur dessa utmaningar ska bemötas handlar inte om vem som ska göra vad utan om hur olika politikområden kan samverka för att den samlade politiken i högre grad ska främja utveckling. Regeringen arbetar för att skapa synergier där samverkan mellan flera politikområden kan bidra till ökad positiv utvecklingseffekt. Det handlar också om att hantera mål- och intressekonflikter i regeringens politik. Biståndet och biståndsförvaltningen kan stödja och komplettera insatser för global utveckling genom sitt kunnande om förutsättningar och drivkrafter för utveckling.

Biståndets roll i en samstämmig politik för global utveckling

Biståndet har en viktig uppgift i att bidra till att förstärka utvecklingseffekterna inom den samlade svenska utvecklingspolitiken. Det kan handla om insatser som är relaterade till andra politikområdens verksamhet, t.ex. handelsrelaterat bistånd som används för att stödja utvecklingsländernas anpassning till internationella handelsregler. Det kan också handla om att bistå med kunskap som stöd för Regeringskansliets och berörda myndigheters genomförande av politiken.

FÖRTRYCK

Protester i Iran efter det omstridda presidentvalet i juni 2009

Fattigdom och brist på demokrati och respekt för mänskliga rättigheter är nära sammanlänkade. För att människor ska kunna lyfta sig ur fattigdom krävs att deras rättigheter respekteras och främjas. Sverige verkar kraftfullt internationellt, inom ramen för bl.a. EU och i FN-systemet, och i direkt dialog med våra samarbetsländer för att bekämpa alla former av förtryck. Sverige arbetar aktivt med frågor som rör yttrandefrihet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) och organiserad brottslighet.

Nyhetsändning i Moçambique

Yttrandefrihet är centralt. Varje enskild individ ska, ensam eller tillsammans med andra, fritt kunna uttrycka sin åsikt och erhålla och sprida information och tankar. Sverige ska stå upp för de människor som riskerar livet för sina åsikters skull.

Modern kommunikation motverkar förtryck

Ny teknik och nya medier har stor potential i att främja det fria ordet. Som ordförande i EU 2009 bidrog Sverige till att höja EU:s profil för yttrandefrihet, bl.a. genom stöd för människor som på grund av internetanvändning blivit frihetsberövade eller på annat sätt är utsatta för våld eller trakasserier. Sverige arbetar också tillsammans med FN:s specialrapportör för yttrandefrihet med att ta fram principer för yttrandefrihet på nätet.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är fortfarande kontroversiellt. Trots att bristen på SRHR fortsätter att vara en av de vanligaste orsakerna till sjukdom och död bland fattiga kvinnor förblir frågor som rätten till preventivmedel och abort kontroversiella, liksom frågor rörande homo- och bisexuella samt transpersoners rättigheter.

Organiserad brottslighet undergräver samhällsfunktioner. Narkotika- och vapenhandel, korruption, smuggling och människohandel är uttryck för hur den gränsöverskridande organiserade brottsligheten undergräver grundläggande samhällsfunktioner. I länder och regioner präglade av fattigdom eller drabbade av krissituationer riskerar särskilt kvinnor och barn att utsättas för människohandel.

Utbildning av diplomater i sexuell hälsa

Att ha kunskap är en viktig förutsättning för att kunna föra en konstruktiv dialog med andra länder och aktörer. Sverige har genomfört en särskild satsning för att utbilda diplomater vid utlandsmyndigheterna runt om i världen i SRHR-frågorna.

EKONOMISKT UTANFÖRSKAP

Den ekonomiska globaliseringen har medfört en aldrig tidigare skådad inkomstökning på global nivå och utvecklingen i många av de fattigaste länderna, däribland i Afrika, pekar i rätt riktning. Samtidigt befinner sig en stor del av världens befolkning i ett ekonomiskt utanförskap som förstärktes ytterligare av den finansiella och ekonomiska krisen under 2008–2009. Exempel på områden som Sverige arbetar med för att bryta det ekonomiska utanförskapet är finansiella marknader på global och lokal nivå, handel med jordbruksprodukter och svensk handel och investeringar i utvecklingsländer.

Handel och investeringar är nödvändigt för utveckling. Det bidrar till tillväxt, sysselsättning, teknik- och kunskapsöverföring och till ökade skatteintäkter. Näringslivet kan stärka sitt bidrag genom att t.ex. ta miljöhänsyn och främja respekt för mänskliga rättigheter utifrån internationella principer som FN:s Global Compact.

Rådet för näringsliv och utveckling

I NU-rådet möts representanter på hög nivå från det svenska näringslivet, berörda departement och myndigheter för kunskapsutbyte och dialog om Sveriges politik för global utveckling. I utvecklingsländer är NU-samråden ett forum för svenska aktörer som verkar i dessa länder att hitta samarbeten och synergier som kan bidra till utveckling i landet.

Betydande hinder för handel med jordbruksprodukter. Jordbruket är mycket viktigt för utveckling och fattigdomsbekämpning. Idag finns det dock betydande hinder för fattiga länders handel med jordbruksvaror. En ökad frihandel är därför avgörande för att exporten av jordbruksprodukter från utvecklingsländer till OECD-länderna ska kunna öka. Utvecklingsländer måste också få bättre möjligheter att handla med varandra.

Tullfritt för alla varor utom vapen

År 2009 blev också ris och socker från länder i Afrika, Västindien och Stillahavsregionen tull- och kvotfria för tillträde till EU:s inre marknad. Det innebär att alla varor utom krigsmateriel idag fritt kan exporteras till EU från dessa länder.

Bättre fungerande finansiella marknader är en förutsättning för investeringar. Ökade investeringar är nödvändigt för att bryta fattiga människors ekonomiska utanförskap. Det är också viktigt med ökat sparande, bättre transaktionsmöjligheter och möjligheter att ta lån.

Den internationella finansmarknaden påverkar även utvecklingsländer. Finanskrisen och den ekonomiska krisen 2008–2009 slog hårt mot fattiga länders ekonomier.

MIGRATIONSSTRÖMMAR

Idag lever ca 200 miljoner människor utanför sina ursprungsländer. Människor flyttar från utvecklingsländer till rikare länder, men också mellan och inom utvecklingsländer i sökandet efter bättre försörjningsmöjligheter och en tryggare tillvaro. Migranter har idag större möjligheter än någonsin tidigare att bidra till utveckling i sina ursprungsländer. Sverige arbetar bland annat med skydd för flyktingar och för att cirkulär migration och remitteringar ska kunna bidra till fattigdomsbekämpning.

Svensk arbetskraftsinvandring

Sverige har ökat möjligheten för medborgare utanför EU att komma till Sverige för att arbeta och för svenska företag att rekrytera arbetskraft utanför Europa. För att sprida kunskap om de nya reglerna har Svenska Institutet skapat en webbportal med information.

Ny kunskap och erfarenheter bidrar till utveckling. Genom att underlätta för migranter att bibehålla kontakten med sina ursprungsländer och att tillfälligt eller permanent återvända kan nya kunskaper, erfarenheter, och värderingar bidra till utvecklingen i dessa länder.

Skydd och varaktiga lösningar på flyktingars situation är ett delat ansvar för det internationella samfundet och därmed också för Sverige. Att erbjuda internationellt

Utlandsfödda personer stimulerar handel och investeringar

Genom en särskild satsning kallad *Kosmopolit* vill Sverige bättre tillvarata de kunskaper och kontaktnät som utlandsfödda personer har och som ger dem särskilt goda förutsättningar att bedriva handel med sina ursprungsländer. De kan dessutom vara vägvisare för andra svenska företag. *Kosmopolit* kan bidra till att öka utvecklingsländernas tillträde till den svenska marknaden och att förbättra möjligheterna för utländska investeringar i dessa länder.

skydd och varaktiga lösningar till flyktingar kan frigöra resurser i de värdländer de befinner sig i och gör det möjligt för flyktingarna själva att bära sin egen försörjning. Detta kan bidra till utvecklingen i mottagarländerna och i förlängningen också till utvecklingen i ursprungsländerna.

Remitteringar gör skillnad. Privata pengar som migranter skickar hem, s.k. remitteringar, är flera gånger större än biståndet. Pengarna används bl.a. till att betala skolvärd och sjukvård, till att förbättra boendet och till investeringar som skapar sysselsättning. Värdet av dessa remitteringar kan höjas genom att överföringar av pengarna görs säkrare och billigare.

De summor av privata pengar som skickas till Afrika är flera gånger större än biståndet, men avgifterna på sådana transaktioner är ofta höga.

KLIMATFÖRÄNDRINGAR OCH MILJÖPÅVERKAN

Klimatförändringar och miljöpåverkan är en allt större utmaning för världens länder. Många av problemen är globala och får konsekvenser för såväl rika som fattiga länder. Problemen drabbar utvecklingsländer hårdast eftersom de har små resurser att förebygga och möta klimat- och miljörelaterade hot. Framsteg i utvecklingen riskerar att undergrävas och försvåras. Sverige arbetar bland annat för utvecklingsländers anpassning till klimatförändringens effekter, minskade utsläpp, hållbar kemikaliehantering och hållbar stadsutveckling.

Utsläppen av växthusgaser påverkar klimatet över hela världen. Den politiska mobiliseringen för att motverka klimatförändringarna var betydande under 2009 men trots detta lyckades inte världens länder nå en överenskommelse om att begränsa utsläppen. En stor utmaning för de fattiga länderna är att anpassa sig till klimatförändringarna.

Ambitiösa åtaganden för utsläppsminskningar

Sverige har gjort långtgående åtaganden vad gäller att minska utsläppen av växthusgaser. I klimatpropositionen föreslogs ett mål om 40 procent och ett samlat åtgärdsprogram för att uppnå målet. Sverige har visat att det går att förena kraftigt minskade utsläpp av växthusgaser med ekonomisk tillväxt.

Brister i kemikaliehantering kan leda till allvarliga hälso- och miljöproblem. Produktion, handel och användning av kemikalier är under stark tillväxt i många utvecklingsländer. De positiva ekonomiska effekterna av detta riskerar att undermineras av många länders bristande kapacitet att hantera de komplexa hälso- och säkerhetsaspekterna av kemikaliehantering.

Städer är viktiga för ekonomisk tillväxt och kan ge möjlighet till energi- och miljöeffektiva lösningar som bidrar till förbättrade villkor för fattiga människor. Men en snabb och omfattande urbanisering leder också till problem som ofta är allvarliga och som drabbar fattiga människor hårdast. En stor del av energiförbrukningen, miljöproblemen, och i ökad utsträckning även fattigdom koncentreras till städer.

Svenska erfarenheter av miljöteknik

Svenskt kunnande inom miljöteknik och hållbar stadsutveckling kan bidra till en hållbar urbanisering globalt. Genom varumärket SymbioCity samordnar Exportrådet flera olika departement, myndigheter, kommuner och företag. SymbioCity har presenterats i länder som Nigeria, Kenya, Vietnam, Brasilien, Egypten, Sydkorea och Kina.

KONFLIKTER OCH SVIKTANDE SITUATIONER

Kvinnors aktörsroll beaktas inte tillräckligt i de flesta fredsprocesser och inte heller kvinnors situation och särskilda utsatthet under väpnade konflikter. Sverige har sedan länge prioriterat dessa frågor i utrikespolitiken vilket har medfört ökad kunskap och större insikt om svårigheter och möjligheter att genomföra FN:s säkerhetsrådsresolutioner 1325, 1820, 1888 och 1889, som fokuserar på just kvinnors säkerhet.

Afghanistan

Sverige har ett omfattande engagemang för att förbättra säkerheten, utvecklingen och respekten för mänskliga rättigheter i Afghanistan. Sveriges engagemang uttrycks bl.a. genom deltagandet i International Security Assistance Force (ISAF) med militärt stöd samt civila, politiska och utvecklingsrådgivare. Därtill har Sverige ett omfattande humanitärt och långsiktigt bilateralt utvecklingsarbete med utbildning av polis och stöd till uppbyggande av rättsväsendet, men även stöd genom FN och EU.

Väpnade konflikter är ett av de största hoten mot nutida och framtida generationers välfärd. Fattigdom och konflikter ger näring åt varandra. Kontroll över naturtillgångar, bristfälliga försörjningsmöjligheter och negativa miljöförändringar är några exempel på orsaker till väpnade konflikter. Den övervägande majoriteten väpnade konflikter äger rum inom länder. Sverige arbetar bland annat med reformer i säkerhetssektorn, kvinnors säkerhet och övergången till stabil fred.

Fattigdomsbekämpning kräver fred och en fungerande säkerhetssektor. Att stärka till exempel polisväsendet och andra delar av rättsväsendet, försvarsmakten liksom förvaltning och översyn av säkerhetssektorn utgör en viktig del i Sveriges politik.

Fler kvinnliga poliser i internationella fredsfrämjande insatser

Sverige har arbetat aktivt för att öka antalet kvinnor bland de poliser som deltar i internationella fredsfrämjande insatser. Drygt var fjärde utlandsstationerad polis är nu kvinna, vilket är en fördubbling sedan 2004.

Fredsavtal är ingen garanti för fred. Konfliktdrabbade länder återfaller ofta i stridigheter. För att bryta trenden måste världssamfundet bli bättre på att hjälpa drabbade länder att säkra freden. Ett exempel där detta blir relevant är Afghanistan där bl.a. en kombination av politiska, civila, militära och utvecklingsinstrument krävs för att det internationella samfundets arbete med att stödja den afghanska regeringen i dess strävan mot rättvis och hållbar utveckling och ett stabilt och säkert samhälle ska lyckas.

SMITTSAMMA SJUKDOMAR OCH ANDRA HÄLSOHOT

Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot utgör allvarliga hinder för utveckling och riskerar att radera framsteg som uppnåtts. En stor del av världens sjukdomar kan förebyggas, botas eller lindras med hjälp av behandlingar som är kända och billiga. Svårigheterna att säkra kvinnors hälsa återspeglas i att av de tre av FN:s millenniemål som rör hälsa är mödrahälsa det mål som släpar efter mest. Sverige arbetar bland annat för hållbara hälsosystem, tidig varning och förebyggande insatser.

Fungerande hälsosystem är en förutsättning för en god hälsovård och en nödvändighet för distribution av läkemedel. Preventiva eller tidiga insatser är dessutom mer kostnadseffektiva för fattiga länder. Om fattiga människor, inte minst kvinnor, hade tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård skulle miljoner liv räddas varje år. Det handlar om att nå ut med mediciner, vacciner och annan form av vård till dem som behöver – i tid, med effektiva metoder och till acceptabla priser.

Arbete för att motverka antibiotikaresistens

Sverige är ett av de drivande länderna i världen när det gäller förebyggande insatser för att motverka antibiotikaresistens som enligt WHO är ett av de allra största hoten mot människors hälsa i låg- och medelinkomstländer. För att stärka och bredda arbetet har Sverige bl.a. ingått bilaterala avtal med Kina och stärkt samarbetet med viktiga aktörer som EU och USA.

Tidig varning och begränsningsåtgärder kan rädda liv. Utbrotten av flera pandemier under senare år som fågelinfluensa, SARS och den nya influensan (H1N1) visar hur snabbt nya hälsohot kan uppstå. Pandemierna illustrerar behovet av fungerande system för tidig varning, stark beredskap och vikten av att agera samordnat, både nationellt och globalt. De fattigaste länderna saknar dock ofta resurser för att identifiera och rapportera om förlopp och spridning.

Förebyggande arbete kräver insatser på många områden. För att möta hoten mot människors hälsa krävs åtgärder som angriper de grundläggande orsakerna till ohälsa och för tidig död. Merparten av dessa insatser ligger utanför hälso- och sjukvården och rör människors ekonomiska och sociala villkor och rättigheter. FN:s millenniemål lyfter särskilt fram fattigdomsbekämpning, utbildning, tillgång till näringsriktig mat och goda miljöförhållanden som förutsättningar för en god hälsa.

Gita försörjde sig tidigare som prostituerad. Nu arbetar hon med att informera andra sexarbetare i Delhi i Indien om kondomer och hur man skyddar sig mot hivsmitta.

Åtgärder mot smittsamma sjukdomar

Sverige satsar stort på att motverka smittsamma sjukdomar som exempelvis hiv och aids, tuberkulos och malaria. En del av stödet går till forskning som bidrar i arbetet mot smittsamma sjukdomar som särskilt i Afrika skördar miljoner dödsfall årligen. Sveriges internationella hiv- och aidsarbete fokuserar både på förebyggande och långsiktiga insatser. Sverige betonar starkt respekt för de mänskliga rättigheterna och ökad jämställdhet och uppmärksammar bl.a. unga människors och sårbara gruppers behov.

För att genomföra samstämmighetspolitiken krävs att hela regeringen tar ansvar och att Regeringskansliet arbetar mål- och resultatutvecklat med genomförandet. Svenska myndigheter och ambassader är också viktiga i politikens genomförande.

SÅ ARBETAR REGERINGEN MED SAMSTÄMMIGHET

I korthet kan arbetet med att genomföra samstämmighetspolitiken illustreras i tre ömsesidigt förstärkande delar.

1. Hur politiken utformas och genomförs

Vilka politiska prioriteringar görs och hur omsätts de i styrdokument och handling? Av erfarenhet vet vi att ett brett politiskt ägarskap inom alla relevanta politikområden är en förutsättning för att satsningar på t.ex. ökad kunskap och samverkan ska leda till ökad samstämmighet i regeringens politik.

2. Samordning och samverkan

Är alla berörda aktörer involverade för att säkra ett utvecklingsperspektiv? Samordning handlar om att etablera arbetsformer som säkerställer att ett utvecklingsperspektiv genomsyrar processen när politiska beslut förbereds och genomförs. Syftet är att skapa synergier och minimera bristande samstämmighet i politiken.

I Sverige fattas alla större beslut kollektivt av regeringen och föregås av en gemensam beredning där alla berörda departement ingår. Formella och informella arbetsgrupper finns som stöd i det förberedande arbetet.

Gemensamma arbetsgrupper mellan departementen

Inom Regeringskansliet finns det arbetsgrupper mellan olika departement kring t.ex. internationell handel, migrationspolitik och livsmedelssäkerhet. Det finns också informella arbetsgrupper kring de sex globala utmaningarna. Genom arbetsgrupperna etableras nätverk för berörda departement inom Regeringskansliet och med berörda myndigheter som stimulerar samverkan. Arbetsgrupperna är viktiga instrument för politikens genomförande.

3. Kunskap och analys

Finns kunskap och rutiner för att bedöma utvecklingskonsekvenser av politiska beslut? Det handlar om kunskap om vilka konsekvenser politiken har för fattiga individer och för grupper av fattiga och utsatta människor i utvecklingsländer. Kunskap och analys om global utveckling och dess drivkrafter måste integreras med olika politikområdens specifika sakkunskap. Vägledning för konsekvensbedömningar kan vara ett viktigt stöd.

Hur vet man om ett beslut påverkar global utveckling?

När beslut inom ett politikområde bedöms påverka målet om en rättvis och hållbar global utveckling ska en konsekvensanalys göras. Politikens två perspektiv – rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv på utveckling - ska vara vägledande. Det kan handla om att ställa sig frågor som: Främjar eller motverkar beslutet respekten för mänskliga rättigheter i utvecklingsländer? Hur påverkar beslutet individer eller specifika grupper i utvecklingsländer? På vilket sätt har fattiga kvinnor och män varit delaktiga när beslut har fattats? Vilka andra politikområden berörs av frågan och kan synergier stärkas genom samverkan?

Genomförandet av politiken förutsätter också en ökad samverkan med andra länder och aktörer. EU spelar en särskilt central roll och har ett fördragsbundet åtagande att integrera ett utvecklingsperspektiv i alla beslut som påverkar utvecklingsländer. Regeringen har i uppdrag av riksdagen att vartannat år redovisa hur man arbetar för att genomföra PGU. Arbetet med att ta fram dessa resultatskrivelser är inte bara ett sätt att visa resultaten utan också en viktig process som stimulerar samverkan och kräver att regeringen formulerar sig kring sin politik för global utveckling.

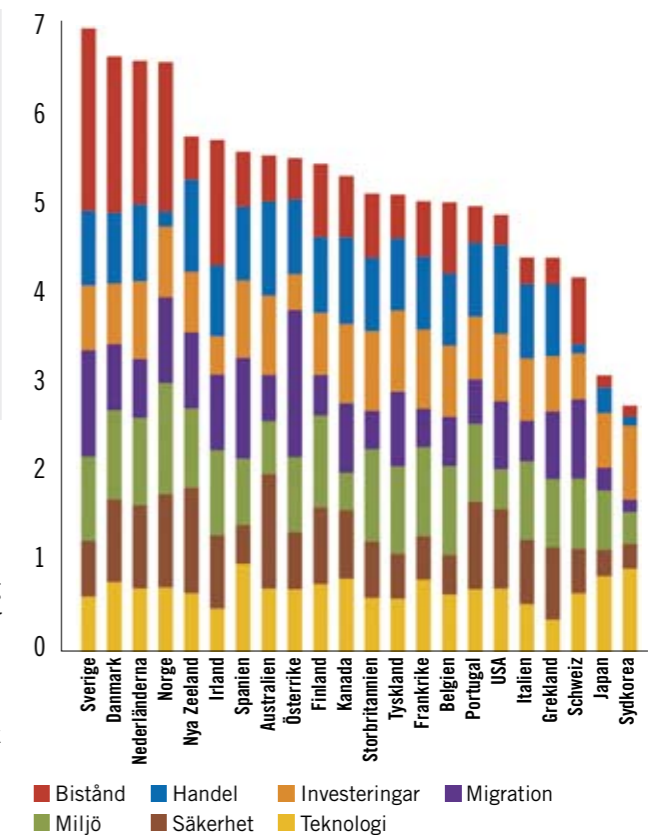
Sverige har kommit långt

Sverige ligger långt framme i arbetet för att säkra utvecklingshänsyn i den samlade politiken genom att agera samstämmigt mellan olika politikområden. Detta bekräftas i en årlig ranking av världens 22 rikaste länder, baserad på en bedömning av hur deras politik påverkar utvecklingsländer (Commitment to Development Index 2009, Center for Global Development). Indexet granskar

förutom bistånd även handels-, investerings-, migrations-, säkerhets-, teknologi-, och miljöpolitik. Sveriges intog första plats i granskningen 2009 och kom på delad andra plats 2008.

Commitment to Development Index (CDI) 2009

Övergripande poängtal

Arbetet för en rättvis och hållbar global utveckling involverar olika samhällsaktörer och främjas av en bred förankring i det svenska samhället. En viktig del är diskussionerna med skilda aktörer som med sin kunskap och sina erfarenheter bidrar till politikens mål.

MÅNGA OLIKA AKTÖRER BIDRAR

Myndigheter

Många svenska myndigheter arbetar med internationella frågor och har stort kunnande om utvecklingsfrågor inom sitt sakområde. Flera myndigheter har regeringens uppdrag att bidra till genomförandet av PGU genom att till exempel bistå med kunskap och analys i politikens utformning.

Fiskeriverket bidrar till global utveckling

Fiskeriverket är ett exempel på en myndighet som fått i uppdrag att bidra till Sveriges utvecklingspolitik inom sitt kompetensområde. Det innebär att ett utvecklingsperspektiv ska genomsyra myndighetens verksamhet. Fiskeriverket medverkar bland annat som rådgivare inom fiskepolitiken och bidrar med kunskap om hur den påverkar utvecklingsländer.

Universitet och högskolor

Universitet och högskolor är viktiga aktörer för utveckling. Genom att det globala perspektivet genomsyrar utbildning och forskning kan högskolorna bidra till ökad kunskap och förståelse för globala utvecklingsprocesser. Svensk forskning bidrar även till att stärka fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer. Genom internationalisering av svenska högskolor får studenter från utvecklingsländer tillgång till utbildning som ofta inte finns i hemlandet. Utbytesstudier bidrar till ömsesidigt erfarenhetsutbyte och förståelse för varandras verklighet och samhällen.

Det civila samhället

Svenska civilsamhällsorganisationer slår vakt om det gemensamma ansvaret för en rättvis och hållbar global utveckling och bidrar till internationellt engagemang i Sverige i sin opinionsbildande och folkbildande roll. De granskar också olika politikområdens påverkan på fattiga människors verklighet i utvecklingsländer. Vissa organisationer bedriver eget utvecklingssamarbete och har närvaro i flera länder där Sverige inte har bilateralt bistånd.

Näringslivet

Svenska företag finns idag representerade i långt fler utvecklingsländer än Sverige har ambassader eller bedriver bistånd. Genom investeringar och genom att bidra till fler arbetstillfällen, ökade skatteintäkter och teknikutveckling bidrar företag till ekonomisk utveckling i de samhällen de verkar i. Socialt ansvarstagande och respekt för arbetsrätt, miljö och mänskliga rättigheter är en svensk konkurrensfördel som också sprider dessa värderingar bland lokala företag.

Utveckling drivs ytterst av människors egen vilja och förmåga.

EU är en aktör med stora möjligheter att påverka och förändra globala skeenden. EU har ett fördragsbundet åtagande att främja samstämmighet för utveckling och att beakta utvecklingsaspekter av beslut inom samtliga politikområden som har effekter på utvecklingsländer. Inom EU pågår sedan 2005 ett arbete med att främja ökad samstämmighet (Policy Coherence for Development, PCD). För regeringen är påverkan inom EU ett sätt att få genomslag för den svenska politiken för global utveckling.

SÅ ARBETAR EU MED SAMSTÄMMIGHET

EU:s rapporter om samstämmighet för utveckling

EU-kommissionen har i uppdrag att vartannat år rapportera om EU:s arbete med samstämmighet. Rapporterna baseras bl.a. på enkäter i medlemsstaterna och i EU:s institutioner. I september 2009 presenterades EU:s andra samstämmighetsrapport. Tillsammans visar rapporterna på framsteg som gjorts inom EU men även kvarstående utmaningar. I rapporten inkluderades för första gången även fallstudier om EU:s påverkan på utvecklingsländer.

Under det svenska EU-ordförandeskapet 2009 lades grunden för ett nytt arbetsprogram för PCD som liksom det svenska PGU- arbetet fokuserar på globala utmaningar där samverkan mellan flera politikområden krävs. EU-processer inom fem prioriterade områden står i fokus för EU:s arbete för ökad samstämmighet under 2010–2013: handel- och finanspolitik, klimatförändringar, livsmedelssäkerhet, migration och säkerhet.

Hela regeringen har ett ansvar att bidra till målet om en rättvis och hållbar global utveckling. Politiken för global utveckling ger samtliga politikområden uppdraget att formulera och genomföra politik på ett sätt som tar hänsyn till effekter för utvecklingsländer.

Grafisk design

Pangea design

Foto

Lorenz Christensen
Heldur Netocny
Trygve Bölstad
Gustaf Eneroth
Phoenix Images

Aubrey Wade
Mikkel Ostergaard
Philip Wolmuth
Fredrik Naumann
Jacob Silberberg
Abbie Trayler-Smith
George Georgiou
Mark Henley
Robin Hammond
Giacomo Pirozzi
Panos Pictures

Maximilian Westphal
Harald Richter
INA Agency

Paulo Filgueiras
Eskinder Debebe
Martine Perret
UN Photo

Övriga foton
Holger Staffansson
Christian Fogelström
Jupiter
Europaparlamentet

Tryck
Davidsons Tryckeri, 2010

Samstämmighetspolitiken är den del av politiken för global utveckling som rör alla politikområden. Mycket av det vi beslutar i Sverige har konsekvenser för fattiga människor i fattiga länder. Att se dessa konsekvenser och föra en politik inom alla områden som inte motverkar målet om en rättvis och hållbar global utveckling, är innebörden i Sveriges politik för global utveckling.

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet